

Algemene beschouwingen

Programmabegroting 2022-2025

Gemeenteraad Dalfsen

Reactie op de begroting 2022-2025

Allereerst dank aan het College van B&W, alle ambtelijke medewerkers en de Griffie voor de aanlevering van de Programmabegroting 2022-2025.

Aanvankelijk was de toekomst tijdens de behandeling van de Perspectiefnota in de voorjaarsvergadering nog zeer somber gesteld en werden er jaren verwacht met een negatief saldo.

We zijn dan evenals u blij dat na de verwerking van de mei- en septembercirculaire een structureel sluitende meerjarenbegroting wordt gepresenteerd. En dat dit laatste jaar voor de verkiezingen op 16 maart 2022, een positief beeld geeft.

Voor ons als Gemeentebelangen geen reden om nu volop uit te geven, het is goed dat we budget reserveren voor de ambities van de nieuwe raad.

250.000 euro in 2022 en 500.000 euro in de jaren daar opvolgend.

Bij de genoemde risico's en kanttekeningen blijven de herverdeeffecten van het Gemeentefonds ons nog steeds zorgen baren; t.a.v. de post Jeugdzorg kunnen bedragen (door de huidige kabinetsformatie) nog worden bijgesteld. Tevens willen we graag kwaliteit blijven leveren.

We schreven al eens eerder in de beschouwingen dat wij als Gemeentebelangen graag “een appeltje voor de dorst” willen houden om tegenvallers op te kunnen vangen.

Tijdens de coronaperiode zijn veel verenigingen, stichtingen en bedrijven geholpen door middel van een bijdrage uit de Coronapot. Daar delen we graag een compliment voor uit want dit hebben we kunnen doen door goed te sparen en een gedegen financieel beleid te voeren.

De opmerking “We werken aan een wendbare, veerkrachtige samenleving en bieden een vangnet voor wie dat nodig heeft” steunen we van harte. Hiermee geeft u aan dat we maatwerk kunnen leveren. We zouden willen zeggen: “Maak het waar!”.

Mede door de coronapandemie wordt er meer thuis- en op afstand gewerkt. De bereikbaarheid van ambtenaren/ afdelingen heeft daar bij dit “hybride werken” onder te lijden. Bent u dit met ons eens en hoe gaat u werken aan verbetering van de bereikbaarheid? **1**

Dit geldt ook voor de samenwerkingsverbanden, zoals SSC-ONS, welke Dalfsen is aangegaan. Het is er niet goedkoper op geworden, wel minder kwetsbaar en duur maar we verwachten van u dat u hier qua kosten de vinger aan de pols gaat houden.

De ontwikkeling “Goed werkgeverschap” en meer aansluiten op de behoefte van de nieuwe generatie medewerkers is wat ons betreft een “must”. Goed personeel moeten we koesteren en behouden als lokale overheid. Het zijn de mensen die de motor zijn

van de organisatie. Besturen kan niet zonder goede ambtelijke organisatie. Hoe kunnen we mensen nog meer stimuleren? Ziet u daartoe kansen? **2**

We zien in deze begroting dat de gemeente Dalfsen aan drie nieuwe wettelijke verplichtingen 2022 moet voldoen, waarbij het nadeel nog niet bekend is;

- de WDO Wet digitale Overheid,
- WMEBV Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en
- de WOO Wet open overheid.

Is het niet verstandig om dit Projectplan snel op te pakken, dit geeft toch meer zekerheid voor de toekomst in de begroting? **3**

Bij programma 3 Beheer en openbare ruimte willen we de speelvoorzieningen in de wijk en het Beleidsplan Spelen 2014-2023 bijstellen en vervangen waar nodig is. We krijgen veel signalen van burgers en bezoekers dat Dalfsen van mooie speelplaatsen is voorzien en dat willen we graag zo houden. Vanwege de bezuinigingen waren deze “on hold” gezet! Wat kost het om het beleidsplan weer te activeren? **4**

We vinden het belangrijk dat onze stoepen en straten veilig zijn, onze openbare ruimte er goed uitziet en de graskeien overal goed zichtbaar zijn. Bij de besprekingen van de IBOR komt het nog wel aan de orde maar we willen het wegenonderhoud graag van de B-C Norm opwaarderen naar de B norm. Dit kost 250.000 euro per jaar extra maar de investering verdient zich snel terug. **1**

In een eerder stadium hebben we als raad gevraagd om een onderzoek naar de Rondweg en ook Plaatselijk Belang dorp Dalfsen vraagt hier nu aandacht voor. Hoever staat het hiermee? **5**

Het onderhoud van de algemene begraafplaats aan de Ruitenborghstraat vraagt meer aandacht. Als voorschot op de IBOR besprekingen die volgen in november vragen we hierbij alvast uw reactie **6**

Voor de begraafplaatsen Welsum en Nieuwleusen geven we graag een compliment, die zien er evenals de overige begraafplaatsen in de gemeente Dalfsen prima en verzorgd uit. Wel vragen we of het mogelijk is om de verbouwing van het gebouwtje op Welsum naar voren te halen? **7**

Deze begroting ziet er met een Ratio weerstandsvermogen cijfer van 6,3 met waarderingscijfer A prima uit. Boven de 2.0 is al uitstekend. Tegelijkertijd geven we aan dat dat onverwachte kosten in het Sociaal domein en in de Jeugdzorg in zware tijden wel moeten worden opgevangen.

We zien de kosten van het levensonderhoud stijgen, o.a. boodschappen en brandstof stijgen fors in prijs. Dit heeft consequenties voor iedereen, particulier en ondernemer. Het gevolg zou kunnen zijn dat meer mensen aanspraak maken op inkomensondersteuning. We verwachten dat we hier in de Perspectiefnota van 2022 rekening mee moeten houden. **8**

Ook de Omgevingsvisie en Klimaat en duurzaamheid kunnen zo maar meer budget opeisen evenals bedragen die nog niet bekend waren bij het maken van deze begroting.

We maken ons zorgen om de “energie-armoede”. Ziet u mogelijkheden om mensen te helpen, we denken daarbij in ieder geval aan goede voorlichting wat de mogelijkheden zijn. 9

Het is rustig rond de ontwikkelingen van het Centrumplan. In 2023 loopt de subsidieperiode af. Wat is op dit moment de stand van zaken? 10

We krijgen veel positieve reacties op de “kunstige” lantaarnpalen. Is het mogelijk om kunst op een dergelijke manier terug te laten komen in het nieuwe centrum? 11

Er is veel vraag naar woningen, met name voor starters en ouderen. Er is ruimte, waar wachten we nog op? 12

De woningbouwstichting geeft aan dat zij niet aan haar taken kan voldoen en dat het stagneert bij de gemeente. Kan het bedrijfsleven hier niet meer betekenen? Meer samenwerken met lokale aannemers zodat er eerder en sneller gebouwd kan worden. 13

We maken ons zorgen over de ruimte voor bedrijventerreinen. We zien liever geen bedrijven vertrekken uit de gemeente Dalfsen en vragen u maatwerk te leveren. We zien hier graag een meer coördinerende rol voor de gemeente, meer kijken naar de mogelijkheden. 14

We zijn positief over de gemeentelijke heffingen. Dalfsen is een van de goedkoopste gemeentes in de regio/omgeving. Dat komt mede door het gedegen financieel beleid van de laatste raadsperiodes. Daar willen we graag op voortborduren. Deelt u onze mening? 15

Met de financiële graadmeter van nú, een solvabiliteit van 54%, is onze gemeente Dalfsen in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Hier zijn we zeer content mee als Gemeentebelangen. Ondanks een aantal financieel onstuimige jaren kunnen we het stokje naar de nieuw gekozen gemeenteraad op een goede manier doorgeven.

We danken alvast een ieder in deze raad voor de prettige samenwerking in de afgelopen vier begrotingsjaren waarvan er twee zo bijzonder zijn verlopen.

Tot zover onze reactie op de laatste Programmabegroting in deze raadsperiode.

De fractie van Gemeentebelangen,

Jos Ramaker, Hans Ellenbroek, Gerard Jutten, Ingrid Kappert, Herman Kleine Koerkamp, Wim van Lenthe, Wim Pessink, Jolande Upper en Inge Haarman

Op 1 t/m 15 verwachten we een reactie van het college

Op 1 overwegen we een amendement

“Alles ziet er anders uit als de zon schijnt”

Voorzitter,

Allereerst dank voor iedereen die meegewerkt heeft aan de totstandkoming van deze begroting.

“CDA-fractie ziet de eerste lichtstralen” dat was onze titel bij de algemene beschouwingen van de perspectiefnota 2022-2025, dit naar aanleiding van de positieve bijdrage uit het gemeentefonds (meicirculaire).

De lobby richting onze landelijke partij heeft mede bijgedragen aan een positieve bijdrage in september (septembercirculaire). Deze geeft ons de extra ruimte voor belangrijke en mooie investeringen in de toekomst waar we op gehoopt hadden, de zon schijnt!

De CDA-fractie wil deze lijn, het vertrouwen vanuit onze christelijke identiteit voortzetten.

Bij het bespreken van de 2^e bestuursrapportage refereerden wij er al aan. We zitten in een bijzondere periode, waar het lastig besturen is. We hebben te maken met veel onzekerheden, de gevolgen van Covid-19 en een Rijksoverheid die nog middenin het formatieproces zit. Dat we nu twee meevallende circulaire hebben gehad, geeft helaas nog geen garantie voor de komende jaren!

Dit vraagt van ons om de juiste keuzes te maken, waarbij we rekening moeten blijven houden met mindere tijden!

Door het degelijk gevoerde financiële beleid in het verleden en de meevallende bijdrages uit het gemeentefonds staan we er nu goed voor. Er zit ruimte in de begroting en ons weerstandsvermogen is uitmuntend te noemen. Dit betekent dat we deze raadsperiode positief kunnen afsluiten en met een goed gevoel kunnen overdragen aan de nieuwe raad. Dit alles past bij een goed rentmeesterschap, zoals u dat van het CDA gewend bent.

Dit positieve gevoel wordt nogal overschaduwd door bezuinigen die we in het verleden hebben moeten doorvoeren. Toen konden we niet overzien waar we nu staan. De CDA-fractie heeft deze eerder genomen besluiten opnieuw beoordeeld en afgewogen met alle inzichten die we nu weten.

We zijn vorig jaar akkoord gegaan met een taakstelling voor de bibliotheek en het herijken van het welzijnsbeleid met de motivatie dat met het efficiënter inrichten van het voorveld (de eerste lijn) een kostenbesparing kon worden gerealiseerd. Echter, in gesprekken hebben wij ervaren dat dit minder makkelijk gaat dan bedacht en dat er mogelijk knelpunten gaan ontstaan. Graag horen wij van het college wat hun bevindingen zijn op dit moment? (#1) De CDA-fractie is van mening dat de bibliotheek en het welzijnswerk in de vijf kernen voldoende ruimte moet hebben om hun taken - vooral in preventieve zin - goed uit te kunnen voeren. Natuurlijk moet er ingezet worden op samenwerking, synergie en efficiëntie, maar daar moet wel de tijd voor zijn. Wij stellen voor om deze bezuiniging nu terug te draaien, in gesprek te gaan waar de pijnpunten zitten en hierover nieuwe afspraken te maken. (#1)

Bij het besluit om het Servicepunt in Lemelerveld te sluiten is de voorwaarde gesteld van een goed werkend Infopunt. Nu de aankondiging van de sluiting een feit is, willen we graag horen wat nu de ervaringen zijn met de Infopunten?. Wij denken dan aan: - de waardering van inwoners, - het aantal bezoeken, - de bezetting en de kennis van de bemensing. Wij ontvangen namelijk geluiden, dat de bibliotheek steeds minder bemenst is om de kosten te drukken. Wordt hier met het opstellen van het nieuwe preventiebeleid dan ook rekening mee gehouden? - En wat betekent dit voor de bemensing van de Infopunten? – een vrijwilliger kun je namelijk maar 1x inzetten? (#2)

Afgelopen jaren hebben we ervaren wat de opwarming van de aarde teweeg brengt, denk aan de hevige regenval binnen de gemeente Dalfsen op 4 juli. We zagen toen dat het water op andere plekken zorgde voor overlast dan we destijds in beeld kregen bij de stresstest (voor de kadernota klimaatadaptatie). We gaan later deze maand hierover ook nog spreken in het kader van het gemeentelijk rioleringsplan. Dit gaat dan met name over de kernen. Maar.. in het buitengebied hebben we ook te kampen gehad met forse wateroverlast. In 2019 hebben we bezuinigd op het onderhoud van watergangen door de frequentie van het onderhoud te verlagen van elk jaar naar 1 x per 2 jaar. Heeft deze aangepaste werkwijze geleid tot meer wateroverlast? – omdat de sloten onvoldoende waren onderhouden? (#3)(#2)

Juiste keuzes en ambities voor de toekomst!

We staan als gemeente voor grote opgaves: - wonen, - de energie- en warmtetransitie, - het behouden en versterken van onze voorzieningen en woonomgeving en niet te vergeten maar vooral het welzijn van onze inwoners! Hierop wil de CDA-fractie vol inzetten, om de warmte én de positieve energie die de zon uitstraalt te doen toekomen aan onze inwoners.

Wij willen daarom blijven investeren in zaken die voor onze inwoners van belang zijn:

- Woningbouw, één van de grootste opgaves op dit moment, betaalbare/duurzame woningen voor onze jeugd en senioren. We moeten versneld bouwen, vandaar ook onze raadsragen over flexibele woonruimtes (tiny houses). We willen blijven inzetten op projecten als CPO (collectief particulier opdrachtgeversschap) of andere mogelijkheden om betaalbare woningen te bouwen voor onze eigen inwoners. Wij denken dan ook aan onze kleine kernen, om de leefbaarheid te behouden en te versterken. De Provincie Gelderland wil grond onder woningen kopen, waardoor de bouwer alleen de woningbouw hoeft te bekostigen. De grond wordt dan via een erfpachtconstructie beschikbaar gesteld. De CDA-fractie ziet hier mogelijkheden en ziet graag de mogelijkheden onderzocht. (#4)
- Samen met onze inwoners blijven inzetten op het verduurzamen van onze gemeente. We zien dan ook uit naar de verdere uitwerking van ons lokaal energiebedrijf. We hoeven niet voorop te lopen, maar we moeten onze kansen die voorbij komen wel pakken en middelen beschikbaar stellen voor de energietransitie. De CDA-fractie staat voor meer zon op dak en minder op landbouwgrond. Om de aanschaf te stimuleren voor minder draagkrachtigen zien wij bij andere gemeenten dat zij leningen verstrekken, wij missen in Dalfsen de duurzaamheidslening voor de aanschaf van alleen zonnepanelen. Wij denken dan ook aan de stijgende kosten voor levensonderhoud, onder meer door toenemende energieprijzen. Dit raakt een groot deel van de burgers. Als de motie gerichte energiecompensatie van CDA en D66 het landelijk niet haalt, zal het plaatsen van zonnepanelen extra interessant zijn. Ziet het college alsnog mogelijkheden voor een duurzaamheidslening voor alleen zonnepanelen? (#5)
- Bij verduurzamen denken we ook aan onze fietssnelwegen, dit om het woon-werkverkeer te stimuleren om de fiets te pakken. Wij willen dan ook inzetten op brede fietspaden vanuit alle kernen richting de omliggende plaatsen. Gericht op woon-werkverkeer en fietsverkeer naar de scholen.
- Over het stimuleren van bedrijvigheid en het aantrekkelijk houden van bestaande bedrijventerreinen het volgende. In de begroting lezen we de verwachting dat de behoefte aanhoudt, maar hoe zien we dit dan in het dorp Dalfsen? - en Nieuwleusen? (#6) En als we het dan over uitbreiding hebben, hoe zien wij dan de verkeersontsluiting(en)? Komt er dan bijvoorbeeld een tweede aansluiting bij de Grift? (#7)

Gaan we dit alles terugvinden in de nog op te stellen nota Economische Beleid met een uitvoeringsagenda, die we al jaren op de planning hebben staan? (#8)

- We zien uit naar het Integraal Huisvestingsplan van onze scholen. Goed onderwijs is belangrijk voor het welzijn en de toekomst van onze jeugd. We horen steeds meer de wens van onze inwoners om jeugd die naar het Agnieten College in Nieuwleusen gaat, de schoolperiode daar af te laten maken en niet na 3 schooljaren (havo/vwo) alsnog naar Zwolle of elders moeten. Wij verzoeken het college te onderzoeken of dit tot de mogelijkheden behoort? - naast de gewenste uitbreiding in verband met groei van genoemde school? (#9)
- Bij het onderdeel recreatie en toerisme, waar de afgelopen periode mede als gevolg van de Coronapandemie niet veel aandacht voor is geweest, lezen we veel over acties met betrekking tot het Vechtdal en Ruimte voor de Vecht. We vragen het college expliciet om hierin Nieuwleusen en Lemelerveld niet te vergeten en horen graag hoe het college denkt deze kernen te betrekken? (#10)
- De investeringen bestemd voor personele knelpunten gaat om grote bedragen. We zien en ervaren ook dat het piept en kraakt. Wij kunnen deze investeringen dan ook ondersteunen, ten behoeve van onze inwoners. Onze ambities zijn hoog, daar hoort ook de benodigde menskracht bij. Wij gaan er dan ook van uit dat deze investeringen ervoor zorgen dat de bezetting op orde komt, zodat verzoeken van onze inwoners sneller opgepakt kunnen worden en we samen onze plannen voor de inwoners sneller kunnen verwezenlijken. Daarnaast raakt ook ons de krapte op de arbeidsmarkt en willen we investeren in een nieuwe manier van werken gericht, op de verbinding met de samenleving. Daar zijn nu eenmaal middelen voor nodig.
- Later deze maand gaan we hier in gesprek over de openbare ruimte. Hoe we deze willen inrichten, gaan onderhouden en hoe we onze burgers hierbij gaan betrekken. De laatste 2 jaar hebben we bezuinigd op de speelvoorzieningen in de wijken. De CDA-fractie is van mening dat we buitenspelen, bewegen en sporten moeten blijven stimuleren: dit is gezond voor lichaam en geest! Bij de behandeling van deze beleidsnota komen we dan ook terug op de speel- en ontmoetingsvoorzieningen en het onderhoud van de wandelgebieden.
- Afgelopen jaren hebben we vaker gediscussieerd over de hondenbelasting, er was toen gezien de tekorten geen ruimte om deze af te schaffen. Ook in de Tweede Kamer is er nu een meerderheid voor afschaffing. We weten nog niet of er een overgangsregeling komt. Daarom willen wij dit nog even afwachten, want het zou jammer zijn als wij een bijdrage van het Rijk hierin mislopen. Maar laat duidelijk zijn de CDA-fractie is voornemens deze af te schaffen nu er ruimte zit in de begroting. (#3)
- De Provincie is nog steeds bezig met het aanpassen van de provinciale wegen in en om onze gemeente, wij denken dan aan de N348, N340 en de N377. Voor de N377 komt er nog een aangepast voorstel waar onze fractie flink voor heeft gelobbyd bij de Provincie. Zoals het lijkt komt er een eindresultaat dat verkeersveilig is en aansluit bij de wensen van aanwonenden.

Deze aanpassingen hebben gevolgen voor ons onderliggend wegennet. De CDA-fractie is van mening, dat we oog moeten houden en (daar waar mogelijk) moeten bijsturen op de veiligheid en de overlast die deze aanpassingen teweegbrengen. We hebben hier onlangs ook al vragen over gesteld over de veiligheid op de zuidelijke parallelweg van de N340.

- Bij de Perspectiefnota 2023 worden we geïnformeerd waarom de gevraagde taakstelling bij Jeugdzorg niet kunnen waarmaken. Naast het niet waarmaken van de taakstelling, wordt er een buffer voorgesteld om fluctuaties op te vangen. Wij wachten deze informatie bij de Perspectiefnota af en zullen de ontwikkelingen kritisch blijven volgen.

Verder zijn we blij met de Notitie "Mogelijke inzet (bestemmings)reserves voor grote projecten". Dit naar aanleiding van ons voorstel bij de Perspectiefnota. Het is fijn dat u aangeeft dat er mogelijkheden zijn om van de forse algemene reserve (een deel van) de algemene reserve (ARVB) in te zetten als dekking voor een aantal grote projecten. Dit schept naast de ruimte in de begroting, meer mogelijkheden om middelen in te zetten voor grote, belangrijke geldvragers (onderwijs, sport).

Voorzitter, ik kom tot een afronding. De laatste begroting voor deze raadsperiode, een bijzondere periode als gevolg van de Covid-19 pandemie. Maar ook een periode waar we positief op terug kunnen kijken. Waar we als CDA-fractie toch mooie dingen hebben kunnen realiseren voor onze inwoners. Wij denken dan onder andere aan het behouden van de jeugdsportsubsidie, het verruimen van het kampeerbeleid, de eerste kinderburgermeester, de verzilverlening, de windmolens t/m 25 meter hoogte op boerenerven en het hybride voetbalveld in Hoonhorst.

Dit alles voor onze inwoners, ons welzijn, en om fijn te wonen en te werken!

“Dat de zon maar veel mag schijnen”

CDA-fractie Dalfsen

(Betsy Ramerman, Roel Kouwen, Wim Massier, Bert Ruitenbergh en Janine Schiphorst-Kijk in de Vegte)

Voorzitter,

De laatste begroting in deze raadsperiode. Met de meicirculaire bij de perspectiefnota en nu de septembercirculaire bij de begroting blijken financiële aanvullingen uit Den Haag van groot belang bij de opgaven die we als gemeente hebben. De stevige kritiek die enkele jaren heeft geklonken – ook in deze raad – is gehoord en het (demissionaire) kabinet heeft hierop adequaat gehandeld.

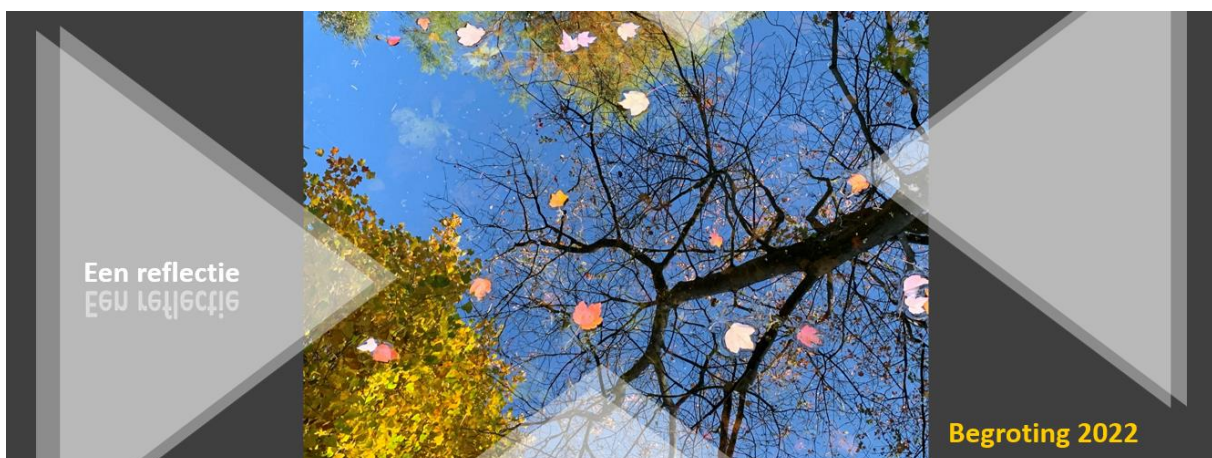
Dat betekent dat we geen verstrekkende en pijnlijke keuzes hoeven te maken. Als het nodig is doen we dit, maar voor de fractie van de ChristenUnie voelt het bijgestelde financiële perspectief als een opluchting.

Het brengt ons bij de gedachte om over de positie van de overheid te spreken. De overheid die regelmatig in de hoek wordt gezet. Vaak met ongenueanceerde stellingen. En als er iets fout gaat – helaas kennen we maar te goed de voorbeelden – dan is het vervolgens ook iedereen die de oplossing van de overheid verwacht.

Maar wijzen naar de overheid is ook naar jezelf wijzen. We zijn de overheid gaan zien als de oorzaak van veel ellende, maar de overheid: dat zijn wij. En wij, als gemeente en als burgers moeten ook kritisch naar ons zelf kijken.

Er wordt gevraagd om een betere overheid, een nieuwe bestuurscultuur en ander leiderschap. en dat is ook zeker nodig. En tegelijk: de overheid kan niet alles oplossen. Dat roept de vraag op: begint het niet bij onszelf? Bij ons als samenleving? Zijn we als samenleving weerbaar genoeg om ook de minder leuke dingen aan te kunnen? Realiseren we ons dat niet alles altijd meezit, dat het leven niet altijd leuk is en dat niet alle problemen kunnen worden opgelost? Hoe weerbaar groeit onze jeugd op? Daarin hebben wij als samenleving de opdracht om vooral onze jongeren weerbaar te maken. Dat vraagt stevige verbanden en een overheid die enerzijds uit handen durft te geven en anderzijds altijd zorgt voor voldoende vangnet. <1>

De verantwoordelijke positie van de overheid is niet zo eenvoudig, maar wel een mooie. We herkennen ons dan ook in het motto zoals verwoord in de begroting: “We werken aan een wendbare, veerkrachtige samenleving en bieden een vangnet voor wie dat nodig heeft”

Er is lucht om op de inhoud van de begroting in meerjarenperspectief te reflecteren. We doen dit in deze bijdrage door in te zetten op een aantal belangrijke onderwerpen:

- Hoe willen we er in deze tijd zijn voor kwetsbare groepen?
- Hoe werken we aan het op te rit krijgen van een woningbouwprogramma?
- Wat is nodig voor veiligheid en verkeer?

We vragen verder nog aandacht voor enkele losse eindjes.

Hoe willen we er in deze tijd zijn voor kwetsbare groepen?

- In de afgelopen jaren hebben we een aantal maatregelen genomen die we liever niet hadden genomen, maar nodig waren in verband met een sluitende begroting. Denk aan kortingen op preventie (logopedie, jeugdsportsubsidie), armoedebeleid (kindregeling), bibliotheken, beheer openbare ruimte en dienstverlening. We zien graag van het college een *inventarisatie* over de effecten hiervan en een voorstel welke knelpunten hierbij worden ervaren. <2> Mogelijk dat er reparaties wenselijk of zelfs nodig zijn.
- In het verlengde hiervan vragen we het college welke extra inspanning we kunnen doen als gaat om bijvoorbeeld laaggeletterdheid, integratie, regelarme bijstand, verhogen van het bedrag dat iemand in de bijstand mag krijgen (cadeautje of boodschappen) etc. <3>
- Er is extra geld voor de jeugdzorg. Een belangrijke voorwaarde, maar niet genoeg. Is er ook behandelcapaciteit? Hoe gaat het met de jongeren in onze gemeente? Hebben we zicht op de mentale weerbaarheid?
Het college geeft aan dat er volgend jaar een voorstel komt hoe om te gaan met de structurele taakstelling van 4 ton per jaar. Wilt u hierbij bovengestelde vragen betrekken? <4>
- De kindregeling is versoberd en het gebruik is ook nog eens afgenomen. We vragen ons af wat hiervoor de reden is. Is er voldoende bekendheid? Is dit gemeten? Wat kunnen en gaan we er aan doen dat het beoogde gebruik van deze regeling toeneemt? <5>
- De internationale spanningen komen zo maar Dalfsen binnen. Dat het huisvesten van statushouders binnenkort weer terugzakt is niet ons beeld. En het college geeft aan dat er na het schrijven van de begroting inderdaad een ander beeld is ontstaan. Wat zijn de mogelijkheden voor de gemeente om vluchtelingen te huisvesten? Welke noodopvang is mogelijk? En wat betekent dit voor het huisvesten van statushouders in de komende jaren? Wat gaat het college doen om deze ontwikkeling het hoofd te bieden? <6>
- Energie-armoede als het gevolg van sterke stijging van energiekosten: Deze ontwikkeling kan de komende tijd een aanzienlijk probleem opleveren voor financieel kwetsbaren in onze gemeente. Die wonen toch al vaak niet in de best geïsoleerde woningen. Wat kunnen we voor deze groep doen? Zijn er mogelijkheden voor doelgroepen (in de bijstand) met korte termijn energiecontracten? <7, Optie motie>
- Omgevingswet: Het college meldt nu al problemen bij handhaving en toezicht. Hoe moet dit straks met de omgevingswet? Het risico van het snel en slim acteren van initiatiefnemers ten koste van minder assertieve inwoners ligt op de loer. Hoe kijkt het college hier tegenaan? <8>
- Digitalisering gaat door. Ook in de gemeentelijke dienstverlening. Maar expliciete aandacht en maatregelen voor minder digitaal-vaardige inwoners is van belang. Ook hier is zo maar sprake van een toenemende tweedeling. <9>
In het verlengde hiervan vragen we aandacht voor de digitale veiligheid. Dit heeft

betrekking op de inwoners (denk aan kans op identiteitsfraude) en op de gemeente zelf (denk aan gijzeling van data en datalekken). Hoe beoordeelt het college de situatie en wordt er voldoende gedaan om “voor te blijven”? Zijn de protocollen helder als er sprake is van een hack of gijzeling? <10>

- Hoe kwetsbaar is de gemeentelijke organisatie? We begrijpen dat er de afgelopen tijd gaten zijn gevallen. Hiervoor is in deze begroting een zeer ruime verhoging opgenomen. Dat geeft het college de dure plicht om hier effectief mee om te gaan. Voor de toekomst zien we graag bij majeure voorstellen direct de consequenties op personeel gebied. Zowel intueel als structureel. <11>

Hoe werken we aan het op te rit krijgen van een woningbouwprogramma?

- Dat er behoefte is aan woningen is duidelijk. Daarvoor is het van belang om de woonvisie kwalitatief en kwantitatief op orde te krijgen. Een belangrijke voorwaarde om keuzes te kunnen maken voor uitbreidingsgebieden.
- We wachten nog steeds op de eerste pilot voor tiny-houses. Wat houdt ons nu echt tegen om deze uitdaging vorm te geven? <12> Optie motie
- We lezen dat het gebied Oosterpoort na de Prinsestraat / Kerkplein wordt aangepakt. Nu levert de Prinsestraat geen of nauwelijks extra woningen op. Het is juist de Oostpoort waar woonruimte dicht bij het centrum kan worden gecreëerd. We hebben al eerder aangegeven dat de volgorde niet onze keuze is. De ChristenUnie wil dat voor de Oosterpoort sneller actie wordt ondernomen. Dit zijn toch al projecten die lang kunnen lopen. Een vroegtijdige start is op z'n plek. <13 optie amendement>
- Inbreidingslocaties binnen de kernen: Wat kunnen we doen om hier meer ontwikkelingen op gang te brengen? Het is een welkome – sterker nog voorliggende stap voor ontwikkeling van nieuwe uitbreidingsgebieden – stap om wonen dicht bij het centrum mogelijk te maken. Helpt het om concrete locaties te duiden om creativiteit en initiatief te stimuleren? Of heeft het college een andere strategie? <14>
We zien nog wel een paar kansrijke plekken.

Wat is nodig voor veiligheid en verkeer?

- N340 is na 15 jaar vernieuwd. We vinden de ontsluiting naar het westen sterk verbeterd. Naar het oosten voelt het door de vele varianten qua inrichting wel wat rommelig en onoverzichtelijk.
- We zijn ook benieuwd naar de uiteindelijke inrichting van de N377. Plannen lijken goed, maar het is zaak om als gemeente alert te blijven op de verdere uitvoering.
- Het gevolg is wel dat de druk op de parallelwegen duidelijk is toegenomen. Waar het CDA onlangs al aandacht vroeg voor situaties met groot landbouwverkeer, vragen wij aandacht voor de fietsers op het gehele traject en met name voor gedeelten die door scholieren worden gebruikt. We vragen het college om met de provincie te verkennen of er op die plekken fietssuggestiestroken kunnen worden aangelegd. Vergelijkbaar met het gedeelte tussen Engelandweg en Cubbingesteeg. <15, Optie motie>
- Verkeerscirculatieplan kern Dalfsen. Wanneer mogen we wat verwachten? We hebben bij de behandeling van Oosterdalfsen Noord aangegeven (en dat is breed in / door de raad gedeeld) dat er eerst duidelijkheid moet komen over verkeersafwikkeling voor alle vormen van vervoer. Hoe ziet de planning en ontwikkelingsrichting eruit? <16>

- Parkeren: We hebben nog geen kaders voor het centrumplan (Prinsenstraat) in Dalfsen als het om parkeren gaat. Een paar gedachten willen we hier geven:
 - Zet primair in op het gebruik van fietsen. Zorg voor goede “dichtbij” plekken.
 - Autoparkeren op loopafstand tot de winkels is prima.
 - Zet oplaadmogelijkheden op redelijke afstand van het centrum.
 - Hebben we het goed gezien dat de camperplekken over de brug zo goed als leeg zijn? Blijkbaar is er weinig behoefte aan. Is dit een nieuwe kans voor (lang)parkeren op loopafstand? <17>

Overige punten:

- De verwachting is dat de verkenning bedrijventerrein in november 2022 komt. Houdt het college rekening met de toezegging dat juist de opties voor Dalfsen hierbij worden betrokken? <18>
- Samenwerking over gemeentegrenzen heen doen we veelvuldig. Hierbij zien we sterke verbindingen op de oost-west as. We ervaren grote ambities van de regio Zwolle. Een kans is dat zeker, maar we moeten ook letten op mogelijke nadelige consequenties. We pleiten voor een sterk Vechtdalgeluid met haar eigen onderscheiden karakter, kracht en natuurlijke kansen ten opzichte van de verstedelijkingsdrang. <19>
- Samenwerking is ook aan de orde als het gaat over de energietransitie.
 - We zijn (terecht) druk met het genereren van aanbod. Binnenkort spreken we over de zoekgebieden. Hierbij moeten we grensoverschrijdende aspecten serieus oppakken vanuit het perspectief van de inwoners. Grensontkennend klinkt in dit perspectief misschien wel naïef. Die bestuurlijke grenzen zijn er nu eenmaal en het is juist aan de besturen van de vier gemeenten om hier actief en creatief een oplossing voor te vinden. Om in dit type vraagstukken samen de menselijke maat te vinden. <20>
 - Vraag en aanbod lopen zeker niet synchroon. Zon en wind zijn niet te plannen op de patronen van energiebehoeften. Opslag en transport vormen een belangrijke schakel in de oplossing. Het regionaal / bovenregionaal zoeken en vinden van oplossingen hiervoor achten we van groot belang. Krijgt dit op korte termijn voldoende aandacht? <21>
Ziet het college ook mogelijkheden om vrijkomende agrarische bebouwing in te zetten als lokale opslagmogelijkheid van energie? <22>

Financiën

Met een meerjarenbegroting in vrijwel volledig zwarte cijfers liggen er mogelijkheden. Zeker nu er ook nog een aantal stelposten in zitten. Enkele reserveringen voor toekomstige grote uitgaven zijn te overwegen. <23>

Hier tegenover staat een aantal risico's genoteerd. Risico's die overigens niet alle terugkomen in de risicoparagraaf. Maar deze vragen wel om alertheid van college en raad.

We kiezen er niet direct voor het genomen besluit van OZB verhoging¹ terug te draaien, maar wel om een aantal van de door ons genoemde voorstellen te effectueren. Het geprognostiseerde overschot in 2021 geeft hiertoe in 2022 ruimte.

¹ 4 + 1,6 = 5,6 % verhoging in 2022

Voor elkaar

De missie “voor elkaar” spreekt over het stimuleren, koesteren en benutten van de onderlinge verbondenheid. Dat geldt ook de gemeente en de inwoners. We begonnen er al mee: de overheid, dat zijn we zelf. Zeker de gemeenteraad als volksvertegenwoordiger is hier bij uitstek een voorbeeld van.

Over ruim vier maanden zijn er verkiezingen. Op weg naar een nieuwe samenstelling van de raad. De raad die er is voor de inwoners. Niet altijd eenvoudig, maar wel mooi werk.

In een turbulente wereld, met een polariserend gedrag om ons heen, willen we als fractie van de ChristenUnie blijven zoeken naar het goede voor onze gemeenschappen en leefomgeving.

We doen dit in afhankelijkheid van onze God, de enige constante. Zijn zegen bidden we u toe.

Fractie van de ChristenUnie

Rietje Lassche, Dick van Gelder en Luco Nijkamp

Programma begroting 2022-2025

Dank voor deze duidelijk gepresenteerde concept begroting. Dank ook aan allen die aan deze begroting gewerkt hebben en die ervoor gezorgd hebben dat ook deze laatste begrotingsbehandeling van deze raadsperiode weer het goede gesprek over onze begroting gevoerd kan gaan worden.

Algemeen

De laatste begrotingsbehandeling van deze raadsperiode. Een begrotingsbehandeling bovendien onder een positief gesternte. Ons langjarenperspectief is zonnig en we kunnen met elkaar vooruitkijken en bespreken wat we in Dalfsen anders en/of beter willen gaan doen. Want voor de goede orde. Onze uitgangspositie is prachtig. En dan heb ik het niet alleen over de gemeentefinanciën maar vooral over de staat van onze gemeente in algemene zin en het welbevinden van onze inwoners. Want ja, de coronaperiode heeft haar schaduw over deze raadsperiode gelegd. Maar dat neemt niet weg dat het over het algemeen goed gaat in Dalfsen. Dalfsen is één van de veiligste gemeenten in Nederland, één van de duurzaamste, één van de groenste. En zo kan ik nog wel heel wat landelijke lijstjes noemen waar de naam Dalfsen bovenaan prijkt. Maar één die ik persoonlijk wel de belangrijkste vind is het onderzoek waaruit blijkt dat Dalfsenaren tot de gelukkigste mensen in Nederland behoren. Want daar gaat het uiteindelijk allemaal om wat ons betreft. Geluk en gezondheid voor ál onze inwoners.

Echter, er zijn nog steeds zaken die beter kunnen in Dalfsen. Er zijn nog steeds mensen met teveel tegenslag in het leven. Die een helpende hand nodig hebben. En komen de inspanningen van de gemeente altijd ten goede aan precies die mensen die het nodig hebben? Kortom, er zijn nog steeds zaken die wij als gemeente beter kunnen, nee moeten organiseren. Hierover straks meer.

Financiën

Wat betreft onze financiële situatie willen we kort zijn. Alhoewel het altijd weer afwachten is waar het Rijk mee komt zien de Dalfser financiën er onverminderd positief uit. Naast onze structureel sluitende begroting hebben we ook een ijzersterk weerstandsvermogen. Deze riante positie is niet van de één op de andere dag ontstaan. Het Rijk heeft eindelijk een aantal zaken gecorrigeerd. Maar ook als raad hebben we de afgelopen jaren besluiten genomen die gericht waren op bezuinigen. Leidend principe voor ons blijft dat onze financiële middelen precies dat zijn; een middel. Een middel om inhoudelijke doelen voor onze inwoners te realiseren. Daarom richten wij ons in deze bijdrage op twee zaken;

- 1) Wat willen we gezien de veranderde financiële vooruitzichten herstellen?
- 2) Welke ambities willen we versneld waarmaken?

Herstellen wat we kwijt zijn geraakt

De afgelopen periode zijn er meerdere bezuinigingen doorgevoerd waar wij erg ongelukkig mee zijn. Ik wil er vier specifiek noemen:

- 1) Het afstoten van de gemeentelijke logopedie;
- 2) Het aanhoudende snijden in het eigen vlees; bezuinigingen op secundaire arbeidsvoorwaarden en het drukken van het aantal FTE. Dit heeft als duidelijk effect gehad dat talent onze gemeente heeft verlaten en dat het ons moeilijk lukt onze ambities tijdig waar te maken;
- 3) Het bezuinigen op de kindregeling;
- 4) Bezuiniging Bibliotheek.

Voor de eerste kunnen we gezien recente debatten helaas constateren dat er weinig draagvlak zal zijn deze terug te draaien. Maar wellicht zijn er fracties die hier anders over denken? (VF1)

Voor de tweede zien we dat er in deze begroting voor zo'n zeven ton geïnvesteerd gaat worden in de organisatie. De vraag die bij ons rijst is of dit voldoende is? Wij constateren namelijk dat veel opgaves in Dalfsen traag tot uitvoering lijken te komen? Is dat nu verleden tijd? Hoe ziet het college dit? (VC1)

De derde vinden we echt één waar we iets aan moeten doen. Een bezuiniging van 100 euro per kind onder de 12 draaien wij gezien het grote probleem van armoede onder kinderen graag terug. Wij roepen dan ook de andere fracties op ons hierbij te steunen en zullen in tweede termijn dan ook met een motie komen. Het gaat om een minimaal bedrag op onze begroting met groot effect voor gezinnen met een te kleine portemonnee. (M1)

In de inspraakreactie van de bibliotheek op het beleidsplan preventiebeleid geeft de bibliotheek aan dat het knelt en dat sluiten van filialen een waarheid kan worden als we niet financieel bijplussen. Wat is de reactie van het college op deze boodschap? (VC2)

Versnellen ambities

Als we kijken naar een aantal ambities die we als raad aan het begin van deze periode (en soms al eerder) gesteld hebben moeten we constateren we hierbij niet het tempo zien zoals wij dat graag zouden willen zien. Ook moeten we constateren dat de oorzaak hiervoor vaak bij een tekort aan menskracht lijkt te liggen. Bouwlocaties worden traag ontwikkeld. De duurzaamheidskaders komen met horten en stoten tot stand en het gemeenschappelijk energiebedrijf? Ja, hoe gaat het daar eigenlijk mee? (VC3)

Wij zien zojuist genoemde opgaves als zeer belangrijk. Goede betaalbare woningen zijn een absolute topprioriteit. Net als het zorgvuldig en met onze inwoners vormgeven van de energietransitie. Kansen pakken moet het devies zijn. Daarom zien wij in het vervolg graag dat we als raad beter meegenomen worden in het waarom van vertragingen. Als dit bijvoorbeeld in capaciteit zit dan maken we die graag vrij voor specifieke onderwerpen. Mogelijk komen we hier in tweede termijn op terug met een motie (M2)

Ook vinden we echt dat de focus meer op uitvoering moet liggen. Voor wat betreft de woningbouwopgave lezen we nu ook weer over een nieuw woningbehoefteonderzoek terwijl we de bouwopgave zoals we ons die zelf gesteld hebben nog lang niet halen?

Dat wat betreft het versnellen van bestaande ambities. Maar we hebben ook nieuwe voorstellen.

Onze voorstellen

- 1) Werken aan het verhogen van de arbeidsparticipatie door middel van het instellen van basisbanen.

Onze oproep is om te gaan experimenteren met basisbanen (bv via Dalfsen Werkt). De basisbaan is een op maat gemaakte baan voor mensen die het op de gewone arbeidsmarkt niet redden. Het gaat om banen waar maatschappelijke taken worden uitgevoerd en waar mensen voor betaald krijgen. Een plek om weer aan sociale contacten te werken en om structuur te krijgen in het leven. De basisbaan biedt inwoners en organisaties kansen om bij te dragen aan de samenleving. Hoe kijkt dit college naar de Basisbaan? (VC4) Een verkenning naar de aanwezigheid van werk geschikt voor basisbanen in onze gemeente zou wat ons betreft een mooie eerste stap zijn. (M3)

- 2) Verruimen toegang bijzondere bijstand.

Deze grens om in aanmerking te komen voor bijzonder bijstand ligt in Dalfsen gemiddeld op 110% geldende bijstandsnorm (Wettelijk Sociaal Minimum). De FNV roept in haar pamflet "actiepunten gemeentelijke armoedebestrijding op om deze grens op te trekken naar 150%. Daarmee constateren wij dat we in Dalfsen écht laag zitten ten opzichte datgene dat nodig is om armoede effectief te bestrijden. Hoe kijkt het college hier tegenaan? (VC5)

- 3) Investeren in ecologisch bermbeheer.

Geen nieuwe van onze kant. Iets waar we ons al meerdere raadsperiodes voor inzetten. De biodiversiteitscrisis is een groot probleem voor de toekomst. Soorten sterven uit en belangrijke ecosysteemdiensten als bestuiving staan onder druk. Als gemeente kunnen we een belangrijke rol spelen door op onze eigen gronden maximaal ecologisch beheer te voeren. Hoe staat het met de planvorming rondom ecologisch bermbeheer? Zit er intensivering aan te komen? (VC6)

Tot slot

De nieuwe raad begint aan een interessante periode. Een periode waarin wat ons betreft veel moet gebeuren. Op het gebied van woningbouw, bedrijvigheid, infrastructuur en klimaat maar ook op onderwerpen als welzijnswerk en armoedebestrijding. Maar het lijkt ook een periode te worden met financiële ruimte. Men kan dus aan de slag. Dat kan men trouwens ook zonder het opnemen van een "reserve nieuwe gemeenteraad" van 300.000. De hele begroting is namelijk van de gemeenteraad. Een wat ons betreft overbodige exercitie.

Tot zover. Dank voor uw aandacht.

Leander Broere
Jose Eilert

VF = Vraag aan andere fracties

VC = Vraag aan college

M = Mogelijke motie

ALGEMENE BESCHOUWINGEN VVD BEGROTING 2021-2024

“Het is overduidelijk een begroting. Er staan veel getallen in.”

G. Bush

Wind weer in de zeilen

We danken de organisatie voor de begroting en de beantwoording van onze technische vragen.

De afgelopen 2 jaar is een gekke periode geweest. Grotendeels geregeerd door COVID-19, met voor velen angst, onduidelijkheid, verdriet en vooral moeten ‘meeveren’ op de maatregelen die vanuit de landelijke overheid zijn meegegeven. Inmiddels zijn we zover dat de grootste impact van de pandemie voorsnog achter ons lijkt te liggen. De weg naar voren lijkt weer ingeslagen. Nieuwe kansen pakken en weer durven dromen van de dingen die het leven aangenaam en mooi maken. Dat doen we in Dalfsen ook. Daarbij moeten we wel waakzaam blijven. Het virus is immers nog niet verslagen en mogelijk liggen nieuwe maatregelen op ons te wachten. Vast staat wel dat het weer mogelijk is om uit te varen.

Naast COVID-19 hebben we te maken met een rijksoverheid die het afgelopen jaar heeft laten zien dat het maken van een begroting voor de gemeente wel heel lastig is. De tekorten en overschotten zijn ons voor 2022 om de oren gevlogen. Het gevolg hiervan was een wiebelbegroting. Het ene moment moesten we denken aan zware bezuinigingen, het volgende moment konden we weer denken aan nieuwe ideeën en investeringen doen in onze gemeenschap. Niet een goed vooruitzicht als je de veilige haven wil verlaten en het ruime sop wil kiezen.

We staan aan de vooravond van nieuwe gemeenteraadsverkiezingen. Over minder dan een halfjaar zit hier een nieuwe Raad met nieuwe ambities. Als oude Raad geven we de nieuwe Raad met deze begroting een duw in de rug. De opgaven voor de komende jaren zijn groot, met grote impact op onze samenleving:

- Aanpak van de crisis op de woningmarkt
- De uitwerking van het RES
- Grip krijgen op het sociaal domein
- De verdere invulling van de regio Zwolle
- De implementatie van de omgevingsvisie
- Gevolgen COVID-19

Deze thema's hebben wat de VVD betreft focus nodig. Het is nog niet duidelijk of deze opgaven stormen zijn of goed zeilweer. Daarom vragen ze onze focus. Ik zal een aantal van deze opgaven dan ook puntsgewijs doornemen en de voor ons belangrijkste punten aanstippen.

Woningmarkt

We hebben op de woningmarkt te maken met een crisis. Te weinig woningen, hoge prijzen en geen doorstroming. De aanpak die nodig is gaat verder dan de huidige plannen die we als gemeente klaar hebben staan. We moeten verder kijken dan Dalfsen alleen. Het tekort is overal in de regio merkbaar. Wat de VVD betreft gaan we aan de slag met een deltaplan waarbij Provincie, gemeentes, woningcorporaties en de bouwsector op korte termijn plannen realiseren om bouwlocaties te realiseren in de verschillende gemeentes. Vraag en aanbod krijgen we op deze manier beer in balans. Voor onze gemeente bouwen we in eerste instantie voor onze eigen inwoners. Wat ons betreft is het mogelijk om per kern meerdere bouwlocaties te hebben.

De uitwerking van het RES

Afgelopen juni hebben we als Raad het RES 1.0 vastgesteld. We zien echter een belangrijk obstakel die onze doelen in de weg staat: de beschikbaarheid op het hoogspanningsnet. Deze is veruit onvoldoende om alle doelstellingen te kunnen realiseren. Sterker nog, wij vragen ons af of de doelstellingen die zijn neergezet voor 2030 realistisch zijn met deze problematiek in het achterhoofd. Daarom moeten we ook alternatieve scenario's klaar hebben. Wij denken daarbij aan bijvoorbeeld de mogelijkheden op het middenspanningsnet. Daarbij kan je initiatieven vanuit buurten, kernen, Duurzame Dorpen en bedrijven bevorderen en ben je niet afhankelijk van verdeelstations. Het Gemeentelijk Energiebedrijf kan daar een goede rol in spelen. Maar ook het betrekken van externe fondsen van de Provincie, het Rijk en private partijen (subsidies en co-financiering) behoren tot de mogelijkheden. We zijn benieuwd hoe het College kijkt naar de haalbaarheid van de huidige plannen en hoe ze kijkt naar alternatieve scenario's [1].

Het is belangrijk om onze inwoners en ondernemers te blijven informeren en activeren, zodat er meer initiatieven van de grond komen.

Sociaal domein

Het Sociaal domein blijft een zorgenkindje. Ondank het programma Grip op Sociaal Domein, zien we de kosten nog steeds toenemen. De komende jaren stijgen de kosten met ongeveer €400.000, ondanks de compensatie die we ontvangen van het Rijk. U geeft aan dat u de taakstelling wil loslaten. Kunt u aangeven waarom deze niet haalbaar is? [2] Wat de VVD betreft blijft de taakstelling overeind staan [1]. De compensatie die we van het Rijk ontvangen is uiteindelijk tijdelijk van aard. De taakstelling niet doorvoeren, betekent dat we de problematiek verschuiven naar de toekomst.

De afgelopen periode heeft ons laten zien dat we aan de grens zitten waar we nog kunnen bezuinigen op de begroting. Wat ons betreft is de Rijksbijdrage het kader voor de bekostiging van het Sociaal domein. Met een dit kader bereik je dat andere beleidsterreinen (zoals bijvoorbeeld Sport, Kunst en Cultuur) niet gebukt hoeven te gaan onder eventuele tekorten in het Sociaal domein [2]. Door aan de voorkant te investeren in preventie in de breedste zin (=voorkomen van zorg) door vroegtijdig te signaleren en te interveniëren, voorkom je toekomstige druk op het Sociaal domein.

Invulling regio Zwolle

De regio Zwolle biedt wat de VVD betreft voor Dalfsen veel mogelijkheden door onze ligging pal naast Zwolle. Daarmee ligt ook een goede kans om te profiteren van het groeipotentieel dat de regio Zwolle biedt voor bedrijvigheid in de gemeente Dalfsen. Daarom is het hebben van voldoende bedrijventerreinen belangrijk om bedrijven te huisvesten in alle kernen van onze gemeente. Goed voor onze economie en onze werkgelegenheid.

Inkomsten

Onze begroting laat een positief beeld zien voor de komende jaren. U wil een aantal bezuinigingen laten vervallen, vanwege dit positieve beeld. Gemiste kans is dat de lastenverzwaring niet teruggedraaid wordt, terwijl dit wel kan wat ons betreft. Zo zou de geplande verhoging van de OZB wat ons betreft kunnen vervallen [3].

Tot slot

Op dit moment zien de weersvoorspellingen er weer goed uit, wel met een kans op hier en daar harde wind. Als zeilers weten we dat we de wind niet kunnen veranderen, maar wel de stand van de zeilen. Over twintig jaar zul je meer spijt hebben van de dingen die je niet deed dan van wat je wel gedaan hebt. Dus gooi de trossen los. Zeil de veilige haven uit. Vang de passaatwind in je zeilen. Onderzoek. Droom. Ontdek. De komende dagen zullen we gezamenlijk bepalen hoe onze reis gaat verlopen voor de jaren 2022 - 2025. In ieder geval met de wind weer in de zeilen!

Laat ik afsluiten met een citaat van de Britse schrijver William Arthur Ward:

De pessimist klaagt over de wind, de optimist verwacht dat die draait, en de realist stelt de zeilen bij.

VVD Dalfsen

Gerrit Jan Veldhuis

Harry Kok

Ronald Frijling

Scarlett Klein

Jurrian Visscher

Hugo Endeman

Vernon Brandsema

01 november 2021

“ D66 wil met reserve(s) investeren in de toekomst van Dalfsen.”

Voor ons ligt een begrotingsvoorstel en meerjarenraming 2022-2025 van het college van B en W. Net als altijd kan de gemeenteraad nu aan de knoppen draaien van budgetten en reserves. Namens onze inwoners die soms betalers en soms ontvangers zijn Vorig jaar was er een tekort op de begroting om aan te vullen. Nu schrijven we zwarte cijfers. Ik ben toen begonnen met een groot compliment voor het vele werk wat hieraan besteed is. Dat compliment herhaal ik nu graag. Ook herhaal ik ter herinnering een aantal politieke opmerkingen.

Mijn doel is: beperking van onnodig nadelige maatschappelijke effecten door keuzes van de raad.

Dat zijn de volgende politieke opmerkingen:

1) het voelt niet goed dat we gaan bezuinigen op sociale activiteiten voor de medewerkers van de gemeente juist nu zij in deze coronatijd zo op afstand van elkaar moeten werken.

2) D66 maakt de keuze voor een echt duurzaam Dalfsen, voor het blijven investeren in preventie en het blijven ondersteunen van maatschappelijke organisaties in Dalfsen.

Een investering in de mensen en organisaties, die zich daarvoor inzetten. Zowel de betaalde professional als de onbetaalbare vrijwilliger. Zeker in deze crisisperiode dienen de gemeenteraad en het college daarin een voorbeeldrol op te pakken.

3)Dalfsen heeft voorlopig meer dan genoeg vrije reserves. Een onnodig hoge reserve is een onnodig groot beslag op geld van de gemeenschap. Maak als raad scherpe keuzes en pot gemeenschapsgeld niet verder op. Dan wordt het “slapend” geld terwijl er zoveel mee gedaan kan worden. Er is meer dan genoeg weerstandsvermogen.

4)Graag herhaal ik hierbij ook mijn oproep aan de raad om niet alleen over het Sociaal Domein te praten in termen van tekorten en doemscenario's. Maar ook onze transformatie opgaven helder voor ogen te houden. Laten we blijven sturen op een steeds integralere en mensgerichtere zorg. En blijven inzetten op preventie en maatwerk waar nodig.

Dit of een volgend kabinet gaat structureel bijpassen aan gemeenten. Daar blijf ik van overtuigd.

Qua bijpassen door het kabinet: De eerste stap is inmiddels gezet met de septembercirculaire onlangs. Nu moet het nog wel structureel gemaakt worden.

Voor een goed begrip van de centen waarover we zelf belissen:
De reserves waar geen directe bestemming aan is gekoppeld of claims op rusten (incidentele weerstandscapaciteit) kennen het volgende verloop sinds 2017

Bron: vastgestelde jaarrekeningen gemeente Dalfsen van 2017 t/m 2020 en begrotingen 2021 en 2022

2017	€.10.866.000	Ratio 3,7	benodigde reserve is €3.658.000
2018	€.13.699.000	Ratio 4,9	benodigde reserve is €3.325.000
2019	€.14.252.197	Ratio 5,9	benodigde reserve is €2.886.300
2020	€.15.361.659	Ratio 5,8	benodigde reserve is €3.100.000
2021	€.14.829.849	Ratio 5,3	benodigde reserve is €3.300.000
2022	€.14.841.843	Ratio 6,3	benodigde reserve is €2.800.000

Gemeente Dalfsen heeft met bewuste en duurzame politieke keuzes zelf veel invloed op een goede toekomst van inwoners en ondernemers. Geld is daarbij geen doel maar een belangrijk middel.

Het D66 verzamelamendement uit de raadsvergadering van november 2019 ter voorkoming van bezuinigingen met nadelige maatschappelijke effecten bij de begroting van 2020-2023 wil ik u graag opnieuw onder de aandacht brengen. Daarmee probeerde D66 o.a. bezuinigingen op loon en opleidingskosten trainees te voorkomen. En nog 6 andere posten waaronder EHBO Lemelerveld en ook het budget voor duurzame dorpen. Helaas was er toen geen steun in de raad.

Denk bij duurzame investeringen naast vervanging van kunstgrasvelden ook aan projecten voor de leefomgeving bij de N-wegen, de Backxlaan, de Rondweg, de brug, de sociale woningbouw. En investeer volop in de participatie van inwoners. Investeer ook in de ambtelijke organisatie, met trainees, als kweekvijver voor jonge of oudere talenten.

Qua maatschappelijke effecten en doelen: Er staan wel indicatoren bij 4.1. Economie. Maar op meerdere plaatsen worden indicatoren gemist. Hoe kun je dan sturen? De indicatoren die vermeld staan bij de Bibliotheek zijn een mooi voorbeeld van hoe het wel kan.

Wat is nu eigenlijk de status van onze gemeentelijke monumenten? In voorgaande jaren is de subsidie wegbezuinigd. Is er wellicht aanleiding om dat te herzien?

Kunnen begrotingsposten van belastingen die de gemeente **relatief** maar een klein beetje geld opleveren wellicht integreren in de OZB? Denk aan de honden-, toeristen- en precariobelasting.

Kunnen we wellicht de “discutabele” hondenbelasting afschaffen? Gevolg: Geen aangifte, controle- en handhavingskosten meer nodig. En we zijn niet meer afhankelijk van een evt. landelijk besluit tot afschaffing door het kabinet.

Kunnen we de toeristenbelasting eens heroverwegen in overleg met recreatieondernemers? Enkele opties ter inspiratie: Ofwel bestem die middelen aan bevordering/facilitering recreatie en toerisme en stop ze niet in de algemene middelen of afschaffen. Door afschaffen worden de ondernemers ontlast van administratie en aangifte. Gevolg: Minder regeldruk. En het is goed voor ons toeristisch imago.

Kunnen we de precariobelasting heroverwegen in overleg met de betrokken ondernemers? Opties ter inspiratie: Ofwel bestem die middelen aan bevorderen aantrekkingskracht winkelcentra en stop ze niet in de algemene middelen of de belasting (met zeer geringe symbolische opbrengst) afschaffen. Veel ondernemers in de fysieke winkelcentra hebben het al lastig genoeg ten opzichte van de digitale concurrentie. In de digitale ruimte wordt geen banner belast door de gemeente. Dat zal ook nooit gaan gebeuren.

Scherpe keuzes van plaatselijke politici maken het verschil in het dagelijkse leven van onze inwoners. Dat zijn de maatschappelijke effecten zoals ik die eerder al noemde.

Graag wens ik u allen succes daarbij.

Hartelijk dank voor uw aandacht!

Namens D66Dalfsen,

Ben Schrijver

Bijlage ter inspiratie: Hoe gaan andere gemeentes er mee om? Citaten uit begroting 2020 Gemeente Raalte

De huidige begroting laat daarom een flinke ambitie zien binnen een structureel sluitend perspectief. Hierbij is vanaf 2021 een (beperkt) oplopende taakstelling opgenomen om bestaand beleid te heroverwegen. Dit is nodig om het nieuw beleid te kunnen betalen. Daarnaast wordt een beroep gedaan op eenmalige middelen waarvoor dekking gevonden kan worden binnen de reserve weerstandsvermogen en de algemene bestemmingsreserve.

Gezonde financiële positie en financiële wendbaarheid en weerbaarheid ruim voldoende

Op basis van het nu voorliggend financieel perspectief neemt de algemene bestemmingsreserve af van € 11,84 mln. per 1 januari 2019 tot € 4,82 mln. per 31 december 2023. Dit ligt boven het door uw raad gestelde niveau van € 4,5 mln. Wij achten dit een verantwoord niveau. Dit mede in relatie tot het niveau van de weerstandsratio, de verwachte ontwikkeling van de algemene reserve grondexploitatie en de ontwikkeling van de financiële kengetallen.

De algemene bestemmingsreserve is een vrij besteedbare reserve om noodzakelijke voorzieningen in onze gemeente te realiseren / in stand te houden. Wel hechten we eraan om binnen de algemene reserve voldoende buffer te houden voor het opvangen van onvoorziene uitgaven gedurende het begrotingsjaar. Naast de algemene bestemmingsreserve beschikken we voor het afdekken van risico's over de reserve weerstandsvermogen en de algemene reserve grondexploitatie. De reserve weerstandsvermogen heeft bij aanvang van de begroting 2020 een saldo van € 10,1 mln. Dit is exclusief de voorgestelde afroming tot een bedrag van € 2,24 mln. in de periode 2020-2023. De algemene reserve grondexploitatie heeft bij de begroting 2020 een saldo van € 5 mln. De ontwikkeling van deze reserves betrekken we jaarlijks bij de kadernota.

Gesteld mag worden dat onze gemeente een financieel gezonde positie heeft en dat de financiële wendbaarheid (mate van flexibiliteit om in te kunnen spelen op de actualiteit) en weerbaarheid (veerkracht om onverwachte financiële klappen en bestaande risico's op te kunnen vangen) voldoende op niveau zijn.

Inzet deel reserve weerstandsvermogen

Overeenkomstig de kadernota 2020-2023 is het weerstandsvermogen deels afgeroomd en ingezet als (eenmalig) dekkingsmiddel. In het nu voorliggend financieel resultaat is rekening gehouden met een afroming van de reserve weerstandsvermogen tot een bedrag van € 2,24 mln. in de periode 2020-2023, ofwel jaarlijks € 560.000. Gezien het verwachte verloop van de algemene bestemmingsreserve hoeft de reserve weerstandsvermogen iets minder afgeroomd te worden dan bij de kadernota was voorzien (€ 2,55 mln. ofwel jaarlijks € 637.500). Dit is in lijn met het beleid zoals door uw raad is aangegeven bij de kadernota 2020-2023.

Gezonde financiële positie

De financiële kengetallen laten zien dat de financiële wendbaarheid en weerbaarheid op niveau is. De reserve weerstandsvermogen blijft na afroming tot een weerstandsratio van 1,7 op een ruim voldoende niveau, terwijl de algemene bestemmingsreserve eind 2023 stabiliseert op een niveau van € 4,82 mln. Dit niveau is in lijn met het door uw raad gestelde niveau van € 4,5 mln.

Op basis van bovenstaande bevindingen mag gesteld worden dat onze gemeente een financieel gezonde positie heeft en dat de financiële wendbaarheid en weerbaarheid voldoende op niveau is.

Hoofdstuk 2 Financiële positie en nieuw beleid

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u inzicht in de financiële positie, het nieuw beleid, de beschikbare dekkingsmiddelen en de financiële wendbaarheid en weerbaarheid van de gemeente.

2.2 Financieel resultaat begroting

Onderstaand wordt het financieel resultaat van de begroting 2020-2023 gepresenteerd en toegelicht. Hierbij geven we ook inzicht in het nieuw beleid en de beschikbare dekkingsmiddelen.

Financieel resultaat begroting 2020-2023

Bedragen * € 1.000		S=structureel E=eenmalig		- is voordeel	
Omschrijving	S/E	2020	2021	2022	2023
Begrotingsresultaat 2019-2022 bij aanbidding programmabegroting 2019	S	-466	-370	-305	-305
	E	888	432	186	
		422	62	-119	-305
Financieel resultaat zomernota 2019	S	238	382	430	110
	E	1214	149	154	140
Mutaties bestaand beleid begroting 2020-2023	S	-342	-321	-218	-221
	E	48	-8	-53	-90
Nieuw beleid kadernota 2020-2023	S	399	365	429	451
	E	1290	1280	708	437
Nieuw beleid na kadernota 2020-2023	S	40	40	40	40
	E	452	177	77	31
Stelpost nieuw beleid	S				250
Dekkingsmiddelen					
Inzet stelpost nieuw beleid 2020	S	-250	-250	-250	-250
Heroverweging oud beleid om ruimte vrij te maken voor nieuw beleid	S		-50	-100	-150
Inzet deel weerstandsvermogen	E	-560	-560	-560	-560
Begrotingsresultaat 2020-2023	S	-380	-203	26	-75
	E	3.331	1.470	512	-41
		2.950	1.267	537	-117